

obravnavo nekaterih ključnih tem, brez katere ne bi mogli kdaj napisati znanstvene sinteze. To pa je že naloga tistega roda zgo-

dovinarjev, ki mu je profesor Mikuš bil univerzitetni učitelj in tudi strokovni mentor.

Tone FERENC

NOVE KNJIGE I RASPRAVE

Kristó Gyla, *A XI. századi hercegség története Magyarországon* (Istorija hercegovine XI veka u Ugarskoj), Akadémiai Kiadó, Budapest 1974, str. 134

Hercegovina (ili dukat) u srednjovekovnoj Ugarskoj nastala je deobom kraljevske vlasti. Takvih deoba je tokom epohe dinastije Arpada bilo više. Kristó, u svom radu, izlaže istoriju dukata u XI veku. Nastanak ove ustanove autor vezuje za prvu poznatu podelu vlasti između kralja Andrije I i njegovog brata hercega Bele, oko 1048. godine. Prema toj podeli, vlast hercega se prostirala nad 1/3 ugarske države. Ustanova dukata je proizvod procesa feudalizacije, a imala je zadatak da na slabo naseljenim perifernim područjima, na istoku i severu Ugarske, izgradi državni aparat, u kom cilju su tu prihvatani i naseljavani begunci koji su se iz ranije feudalizovanih oblasti sklanjali u ove krajeve. Zahvaljujući toj okolnosti dukat je vremenom postajao, upravo suprotno svojoj prvobitnoj nameni, nosiocem separatističkih tendencija. Od ovih funkcija dukata delovala je naizmenično ona koja je odgovarala trenutnom

stanju društvenog razvoja Ugarske. U momentu kada su se, za vladavine kralja Kolomana, ti društveni procesi našli u ravnoteži, ukinuta je hercegovina i uspostavljena je jedinstvena centralna vlast.

P. Rokai

Е. Наумов, *Господствующий класс и государственная власть в Сербии XIII—XV вв.*, Академия наук СССР, Институт славяноведения и балканистики, Москва 1975, стр. 336

E. Naumov se specijalno bavi istorijom srednjovekovne Srbije. Iz te naučne oblasti do sada je objavio više radova. Oni se pretežno odnose na XIV vek. Njegova najnovija knjiga donekle je sinteza onoga što je do sada radio.

Posle opširnog uvoda, u kome je razmatrao dosadašnje stanje u historiografiji o temi kojoj je posvetio svoju monografiju, autor je u prvoj glavi (36—68) nastojao da izloži opšte poteze o srpskom društvu u doba razvijenog feudalizma, zadržavajući se posebno na feudalnom vlastelinstvu i stupnju razvitka proizvodnih snaga i produkcionih odnosa. U dru-